

Хөй уругуларгы иелерни „Мениң алдары“ орден-биле болгаш „Мениң медалы“ медаль-биле шаңнаар дугайында

Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Чарлыы

ССРЗ-нин Дээди Советинин Президиумунун өмүссинден шаңнаары болза:

ТЕС-ХЕМ РАЙОН

- Тос уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Домаа Минжаева Уулуевна—Эрзин көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
2. Ловаа Богдан Норжумаева—«Мөр» колхозтун колхозчуу.
3. Лойгу Наталья Дондоловна—Бай-Даг школанын башкысы.

Чели уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

- 1. Авай Кур Арвинова—«Коммунизмче орук» колхозтун колхозчуу.
2. Хорбаа Саана—«Кызыл сымды» колхозтун колхозчуу.
Чели уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Бемаа Александра Эрчинова—«Кызыл сымды» колхозтун колхозчуу.
2. Дажива Кыргыз Далаевна—«Мөр» колхозтун колхозчуу.
3. Минчиген Кыргыз Бүдүевна—«Мөр» колхозтун колхозчуу.
4. Сок Бинба Нураатова—Эрзин көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
5. Чыскал Татьяна Дамбаевна—«Чаа орук» колхозтун колхозчуу.

Адам уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» МЕДАЛДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

- 1. Амаачал Серен-Домаа Чамдалова—«Мөр» колхозтун колхозчуу.
2. Базаа Сэмбил Баччинова—«Коммунизмчи херел» колхозтун колхозчуу.
3. Бегзи Елизавета Николаевна—«Тере-Хөл» колхозтун колхозчуу.
4. Ошку-Саар Шулуу Байыргынова—«Мөр» колхозтун колхозчуу.
5. Сегбе Норлама Мерова—«Коммунизмчи херел» колхозтун колхозчуу.
6. Хангай Александра Севилова—«Мөр» колхозтун колхозчуу.
7. Чаймаа Иргит Дамбаева—«Чаа орук» колхозтун колхозчуу.

Беш уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» МЕДАЛДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

- 1. Араптаң Сейди Кызылова—«Кызыл сымды» колхозтун колхозчуу.
2. Бегзи Зоя Васильевна—Кунгуртун суурда өг-бүлө ээзи.
3. Догуй-оол Долома Кокүевна—«Чаа орук» колхозтун колхозчуу.
4. Иргит Чокчкен Санаева—Кунгуртун суурда өг-бүлө ээзи.
5. Лойгу Дүзенимаа—«Кызыл сымды» колхозтун колхозчуу.
6. Шивит Долчу Балдарова—«Коммунизмче орук» колхозтун колхозчуу.

ТОЖУ РАЙОН

- Тос уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
Хуваама Мария Данзорюнова—Ий көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
Сес уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
Харамова Анна Елизарьевна—Тоора-Хем көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
Чели уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Коа Ажыма Дугачыева—Азас көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
2. Коа Семчезик Уузи-ооловна—Азас көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.
3. Улаачи Норжумаа Шоцаевна—Ий көдээ Советинде өг-бүлө ээзи.

Адам уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» МЕДАЛДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

- 1. Афанасьева Александра Савельевна—Арыг-Ууру суурда өг-бүлө ээзи.
2. Биче-оол Кызыл-Эник Донгакова—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
3. Монгуш Анай-оол Морзекеевна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
4. Мунжева Сыгыр Ховалыговна—«Улуг-Хал» совхозтун ажылчысы.

Беш уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» МЕДАЛДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

- 1. Дамба Ажи Кундуевна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
2. Селва-Хурак Кара-кис Түлүшевна—«Улуг-Хал» совхозтун ажылчысы.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Дагазы Б. ДОЛЧАНМАА.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун секретарынын хүлээлгезинин, күөседикчижи С. КРАСНЫИ.
1963 чылдын март 16, Кызыл хоорай.

КУЛЬТУРА, ШКОЛА

Уран чүүл бөлгүмү

«Найрал» совхозтун Кара-Тал сүт-бараан ферманын аныктарынын чалаанын баугар чоокку артык хүнерини бирээзине, азыл сөөдүнде апаа чеде берген мен. Иштин кылайты чуу каан делем бадычче кирип кээримге, чыскаай салган номнар чанында баан болгаш кылдыг музыка херекселерин белеткен каан, аныктарынын хөй келин инда чыгып келген, а чамдыктары удаа-дараа-биле кээп турлар. Ол болза ферманын аныктарынын дараазынын концертине белеткенри-биле чыгып турары ол. Үр болбаанда бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмүнүн киржикчилери шунту чыгып келген.

Талантымысы бааа катап шен көрөлиним, эштер—дөш, саачы Четек Хаваа өөрүн кейиңи ырын ырдажырыкче чалай берди. Аныктар баштай «Тайын дөш» деп ырын ырдашкан, мен байга үлөм мен. Бөлгүмүнүн киржикчилери ол ырын шынаа-ла тергини күөсеткенер. Оң соонда танылар болгаш өске күөседитлер эгелээн.
— Талантымысы бааа катап шен көрөлиним, эштер—дөш, саачы Четек Хаваа өөрүн кейиңи ырын ырдажырыкче чалай берди. Аныктар баштай «Тайын дөш» деп ырын ырдашкан, мен байга үлөм мен. Бөлгүмүнүн киржикчилери ол ырын шынаа-ла тергини күөсеткенер. Оң соонда танылар болгаш өске күөседитлер эгелээн.

Харылзаадан хамааржыр

Уругуларын культурулу аажы-чаа, хүндүлөөч болгаш биче сеткилдиг болуру дөш сагыш салып турар ада-нелер Үрбүн 8 чыл школанынча кой.
Мааа 60 хар четкен Ховалыг Долбанч өг-бүлезин көрөлиним. Оларнын өөреникчи уругулары бирди кластан эгелээш-де школанын тергиннери бооп келген. Бо ада-нелер уруктарга эелдиге барып, башкылар-биле бо-ла сүмөлөшкөн турар.

Төрөөн школазынга

«Улуг-Хал» совхозтун Арыг-Бажы салбырынын коллективинде инда сес чыл школанынч ажылчыга бо-ла дузалажы берген тургулаар. Оттулар ышт белеткээринге чокта болган шеш организастыг эрткин.
Безен ажыг кижил ол хүн 118 кубометр оттулар ыштты белеткен тургускан. Оларнын иштинде Т. Сагды, К. Балдан, А. Данзын ышкаш үлөтөрлүг ажылдааннар хөй.

Өвүр район

- Тос уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Монгуш Севилдары Давнидаевна—«Коммунизмче орук» колхозтун колхозчуу.
2. Толош Уйнукай Суудуевна—«Торгалыг» колхозтун колхозчуу.
Сес уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Ажы Күске Самдановна—«Торгалыг» колхозтун колхозчуу.
2. Кенен-оол Дина Бдын-ооловна—«Коммунизмче орук» колхозтун колхозчуу.

УЛУГ-ХЕМ РАЙОН

- Сес уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Дой Ховалыг Дамбаева—«Найрал» совхозтун ажылчысы.
2. Долчан Иргит Чаш-ооловна—«Найрал» совхозтун ажылчысы.
Чели уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Давык Дүлүш Намзыраевна—Чаа-Хөл суурда өг-бүлө ээзи.
2. Мөгөдир Самбу Кыргызовна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
3. Монгуш Шириней Дөмүр-ооловна—Ал-Туруг суурда өг-бүлө ээзи.
Адам уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» МЕДАЛДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Афанасьева Александра Савельевна—Арыг-Ууру суурда өг-бүлө ээзи.
2. Биче-оол Кызыл-Эник Донгакова—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
3. Монгуш Анай-оол Морзекеевна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
4. Мунжева Сыгыр Ховалыговна—«Улуг-Хал» совхозтун ажылчысы.

Беш уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» МЕДАЛДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

- 1. Дамба Ажи Кундуевна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
2. Селва-Хурак Кара-кис Түлүшевна—«Улуг-Хал» совхозтун ажылчысы.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Дагазы Б. ДОЛЧАНМАА.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун секретарынын хүлээлгезинин, күөседикчижи С. КРАСНЫИ.
1963 чылдын март 16, Кызыл хоорай.

Өвүр районунун Торгалыг он бир чыл школанынч үстүкү клазынын өөреникчилери чыскы дштаналыга хүнеринде төрөөн школазынга үнелдиг ажылдарын кылган.

Школанын, интернаттын, мастер-скаанын, столоваанын 20 ажыг өрөөлдерин уругулар бөлүчү чугайлап, иштин арыгалаан. Ол үеде оолдар оттулар ышт белеткен турган. Олар үш хүн 346 кубометри хал тургускан.

УЛУГ-ХЕМ РАЙОН

- Сес уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Дамба Ажи Кундуевна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
2. Селва-Хурак Кара-кис Түлүшевна—«Улуг-Хал» совхозтун ажылчысы.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Дагазы Б. ДОЛЧАНМАА.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун секретарынын хүлээлгезинин, күөседикчижи С. КРАСНЫИ.
1963 чылдын март 16, Кызыл хоорай.

Өвүр районунун Торгалыг он бир чыл школанынч үстүкү клазынын өөреникчилери чыскы дштаналыга хүнеринде төрөөн школазынга үнелдиг ажылдарын кылган.

Школанын, интернаттын, мастер-скаанын, столоваанын 20 ажыг өрөөлдерин уругулар бөлүчү чугайлап, иштин арыгалаан. Ол үеде оолдар оттулар ышт белеткен турган. Олар үш хүн 346 кубометри хал тургускан.

УЛУГ-ХЕМ РАЙОН

- Сес уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен иелерни «МЕНИН АЛДАРЫ» ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
1. Дамба Ажи Кундуевна—Хендерге суурда өг-бүлө ээзи.
2. Селва-Хурак Кара-кис Түлүшевна—«Улуг-Хал» совхозтун ажылчысы.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Дагазы Б. ДОЛЧАНМАА.
Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун секретарынын хүлээлгезинин, күөседикчижи С. КРАСНЫИ.
1963 чылдын март 16, Кызыл хоорай.

ХӨГЛУГ ЫРЛАР УЖУКСУН-НА

Кызыл хилин көжеге ийи талаже таваар шимчен чоруй баары. Спенада шевринги, шиник кеттинген, шырайында хүлүмүзүг ойнаан, турмуз безин чараш бот-тымынгар артистер. Олут хөй, зал улуг, делемда бол көрүктүлөр шышпашас.

Хөндөлөн школазындан

Хөндөлөн 8 чыл школанынч «Танчыже экин чалары» деп темаде кезже сөзүн эрткин. Уругуларын салган аяны-бүрү айтырыларын башкы Татьяна Сарыглар амдырлары чыккытер-биле холбаштырып тайылбырлаан. Чараштыр, шын тайылбырлапта ажыктыг сүмелерин өөреникчилер алганар.
Ол-за школанын башкылары болган ада-нелер Белди-Кат деп черде белеткен олар ыштыча баар орукту аштанар. Мааа ада-нелер Б. Тойбуха, К. Биче-оол, Х. Яма, башкылар К. Спар-оол, О. Амант ийи хүн иштинде турустуу ажылдаанар.

Сында

«Сүт-Хөл» совхозтун Алдан-Маадыр салбырында эш Хунага удуртка 12 кижизиткөө эвено инда сес чыл школанынч болган культура албан черинде 1200 кубометр оттулар ышт белеткенин бо хүнерде чедиринкини чорудуп турар.
Ара-Арганын сынаринда балды, херезини аялгазы дайгар эртенден орай кезже чедир улажып турар. Күп-ажылды шын организастаанынч түндүгүндө хүн бүр дыка хөй кубометрлер улажып чыгыптыр турар. Чижээ, Санчай-оол, Кайбаа, Делег-оол олар тос хүн 200 кубометрин белеткенин.

Ажыктыг

Кызылдың № 1 сес чыл школанынч ада-нелер далам чыгып тургулаан. Школанын администрациязынч болган ада-нелер комитетинин инициатива-биле өг-бүлөгө бичиги уругуларын кижизиткөөнү темазынч организастаан. «Бичиги уругуларын кижизиткөөнү талазынча ада-нелерин материалдыг хараысалганы» деп темага лекцияны хоорайнын шагдаа кидилдиничи на-чальнигинч ораакчызы В. Ф. Федоров бүгү школанын ада-нелерини мурнунга кылган.

Көрүлдеге белеткел

«Күп-ажылдыг хостуу» колхозтун Эйил-Хем салбырынын көдө клу-вунга ыр-шоор, баан ынды орайга дээр үзүктөлбөс. Районун аныктарынын апрельде болуп бот-тымынгар уран чүүл көрүлдезинге белеткенин турары бо.
Эйил-Хемде талантыг оолдар, кыстар хөй. Бо чылын бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмүнүн киржикчилерини саны көвүдөн. Концерттин программанынча тынзын, чаа чүүлдерин, ылангыя ол колхозта ажыл-агыйдан оспагыраар чалгаларын дузаан шоодулуг чугаалар бар. Клуб эргелекчи В. Ховалыг, активчи аныктар У. Намчылак, А. Көк, Ч. Дамык-Отурч белеткени билдиги удуртуп турар.

М. КЫРЛЫГ-КАРА.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

М. ТАРЫН-БАЗЫР.

Барыш-Хемчик районда «Төдө» совхозтун Бай-Тал салбырында бот-тымынгар уран чүүл бөлгүмү мооң мурнунда чылдарда эки ажылдап, район болган республика фестивалына кирип келген. Амгы үеде белеткел кошкы чоруп турар. Хамык жуур удуртуганы экижидери, аныктарын организастаары турбуже клуб эргелекчи эш Чижээт ону утуп турары кончуг четпес. Уени чөп ажылдап турган, белеткенир болза ам-да орай эвес дээрзин утпас херек.

ХОСТУГ ВЕНГРИЯ ЧЕЧЕКТЕЛИП ТУРАТ

Венгрия хостар дөш тулчутушунарга елген совет дайынчыларга ад'о болдурган тураскаалды Будапешттин чурумалдыг булууу — Геллерт дагда тургускан. Бистия улус ову Хосталанын тураскаалды деп адаан. Бо болза бистиди чуртувустан гитлерчи шериглерини сымары ундерини 1945 чылдын апрель 4-те дооскан Совет Армията ынакшыдын болгаш хүндүкелдин херезин боуп.

Он сес чылдын мурнунда совет улус болгаш оң дайынчылар хосталаны болган национал хамаарышпас чорукту чедип алдыр талазы-биле дузалымчы Венгрияга көргүзсө, Фашисттер дараалдан бистиди Төрөөн чуртувустун хосталанынын соонда он төвүзүнге чаа үе эгелөөн. Венг улус демократык революциянын сооруларын күөсеткен, социализми тургузарынын өрүүчө кирген.

Чаа Венгрия берге байдалдарын эртин келген. Чурттуу шаандагы үеинин дугайын сагышпашаан. Иянош Кадарын демделгезин: «Ыччаарга бис кол туруш дугайын, боттуг улуттур болгаш цивилизация чок тургалымыс 18 чылдын мурнунда чартык феодалдыг, ортакы чус чылдыг үеинин байдалына тургусканымыс дугайын мырнанын ховар чугаалап турарымыс чыстарыг болуп турар-дыр. Дайынча ол дугайын кажан-даа чугаалашпай турар».

Аар-берге байдалга турган венг улуска дузалымчы Советтерини чурту көргүзсө, Буда биле Пештин улуттуштарын баштайгы көвүртүн Дунайга венг болгаш совет солдаттарын туруп, ажылдага кириптен эзуаар кайгамчык чүүл болган. Берге хуяларде венг болгаш совет

ларынга чаладып турарлар. Бистиди улзувустун политиктиг бот-медерели хүн келген тудум-на бедип турар. Чуртта социализм күп-ажылды бригадаларын тургузар дөш калбарган шимчээшкени оң база бир херезин болот. Ам бо үеде ол бригадаларда чартык миллион хире кижизиткөөнү. Күп-ажылды социализм эл-бүлө көвүрүнге кижизиткөөнү эл-бүлө көвүрүнге ол бригадалар дузалап турар. Мааа салдарын коммунизми тургузуп турар совет кижизиткөөнү сорул кирипчи үлетер-чижээ чедирип турар.

Республиканын аажок улуг чедиринини ам бистиди дайынчыларымыс безен чыгарып шыдавын турарлар. КНО-нуң Кол Ассамблеазынын хүн айтырымына Каттышкан Штаттарын тургузуп турары «венг айтырымы» дээр айтырыгы Каттышкан Штаттарын бот-бунда улуг улуган. Венгрияга кези турар хөй-хөй барын талакы журналистер фактыларга бузупер, Венгрияда болуунун саамы-чолунага Венгрия-сеткили ханган аас-кежиктиг улус чурттан турар деп чүвени миннир ужурга таваржып турар.

Бистиди нигилистиди аякы-ничиери чаа амдыралдын тургузушунунда чедиринини социализм чурттарын акы-дүмпа мала ажалдажылганына, Совет Эвилдинин бүгү талазыг болгаш доктаамал дузалымчынын ачымдына чедип ал келген болгаш чедип ал турар деп чүвени олар кажан-даа утпаштар. Найрал, кады ажылдагы болгаш бот-бунда дузалажыр дугайында 1948 чылдын февралында чарган венг-совет керээге дайымшаан, бистиди чурттарымыс боттарынын экономика, политика, культура болган эртем талазынын

дизин лагерини чурттарынын экономиктиг хөгжүлдезин дүргелдини турар. ССРЗ-нин болган Венг улус Республиканын аразында бот-бундагы ажыктыг бараан сарылажы өзүп турар. Бис үлетпүрге херезик чиг-этни, дерилгени болгаш өскө-даа бараанын Совет Эвилдинин үлетпүр кылгалымысты ССРЗ-ниң чорудуп турар. Коммунизм тургузушунунга СЭКП-ниң болган Н. С. Хрушев баштаан оң ленинчи Тен Комитетинин удуртулганы биле совет улустун чедип ал турар аажок улуг чедиринини социализм нигилистиди долдуу-биле тургузар дөш демисеге венг ажыктыг чоннарын сорул кирип турар. Сөөлүг үеде бот-бунда Экономиктиг дузалажылга Чүвүлдинин нүгүндө социализм чурттарын акы-агый харылаалары чедирин киник хөгжүп турар. Бот-бунда Экономиктиг дузалажылга Чүвүлдинин акыл-чорудулгасы Венгрия-нин-даа база ол ышкы социализм бүгү күрүнедерин-даа үлетпүрү бүгү хемчег-биле дүрген хөгжүлдегизин дузалап турар. «Найрал» деп нефть дамчыдылазы, электри дамчыдыларынч системаны каттыштырган, ара металлургия, машина тууду, химия үлетпүр болгаш улус ажыл-агыйнын өскө-даа адыраарынн талазы-биле кооперастарыны — бо түбү соци-

ализм лагерини чурттарынын экономиктиг хөгжүлдезин дүргелдини турар. ССРЗ-нин болган Венг улус Республиканын аразында бот-бундагы ажыктыг бараан сарылажы өзүп турар. Бис үлетпүрге херезик чиг-этни, дерилгени болгаш өскө-даа бараанын Совет Эвилдинин үлетпүр кылгалымысты ССРЗ-ниң чорудуп турар. Коммунизм тургузушунунга СЭКП-ниң болган Н. С. Хрушев баштаан оң ленинчи Тен Комитетинин удуртулганы биле совет улустун чедип ал турар аажок улуг чедирини социализм нигилистиди долдуу-биле тургузар дөш демисеге венг ажыктыг чоннарын сорул кирип турар. Сөөлүг үеде бот-бунда Экономиктиг дузалажылга Чүвүлдинин нүгүндө социализм чурттарын акы-агый харылаалары чедирин киник хөгжүп турар. Бот-бунда Экономиктиг дузалажылга Чүвүлдинин акыл-чорудулгасы Венгрия-нин-даа база ол ышкы социализм бүгү күрүнедерин-даа үлетпүрү бүгү хемчег-биле дүрген хөгжүлдегизин дузалап турар. «Найрал» деп нефть дамчыдылазы, электри дамчыдыларынч системаны каттыштырган, ара металлургия, машина тууду, химия үлетпүр болгаш улус ажыл-агыйнын өскө-даа адыраарынн талазы-биле кооперастарыны — бо түбү соци-

ЧУРУНКА: Венг улус Республиканын найысылалы Будапешт. Раноци болгаш Ленин кудумчуларынын азы. СЭТА-ның фотохроникасы.

Венгрияда кижизиткөөнү мөлчүрүр

УЛУГ СОНУУРГАЛ

ЛОНДОН. (СЭТА). «Россия Аянч талзынче ракетта салып үндүргөн» деген Рейтер агенттөөсүндө дүргөн дайындамы Лондон солдундарынын бугу редакцияларына доран-на тарай берген.

Лондон радиосу сөөлгү мездинин элечегин дамчыдыгызын совет ракетаны Аянч талзынче чедишкенин салып үндүргөн дугайында дынадыган эгелөөн. Ракетанын бүтү мездинини чогулталып ажалдап чоруу дээрин анаа демдегелөөн.

Финляндиянын Компартиясынын ТК-зынын пленуму

ХЕЛЬСИНКИ. (СЭТА). Март 30—31-де Хельсинкиге Финляндиянын Коммунисттик партиясынын ТК-зынын пленуму болуп эрткен. Партиянын XIII съездининге белеткел-биле холбашкан айтырылганын пленумга чугаалашып көргөн деп «Кансан утисет» солун дыннаган. Партиянын съездинин апрель 12-де ажалтынар. Финляндиянын Компартиясынын ТК-зынын пленуму съездине кинер материалдарын, демократияны камгалаар болгаш калбартыр дугайында массалык чугаалажалганын түннелдерин көргөн.

Бхилайнын баштайгы рекордтары

ДЕЛИ. (СЭТА). Индияга Совет Эвилелинни дуаазы-биле туруп тургускан Бхилай металлургия заводу — Индияда баштайгы металлургия бүдүрүлгези болууну долу бүдүрүлгө күчүзүгө четкен деп, 1962—1963 сан-хөө чылында заводтун план күс-селдеинин дугайында тускай дыннадыда айтып турар.

«Патриот» солунун бижип турары болза, Бхилайнын заводу үш чаз рекордтары тургускан: каң бүдүрер талазы-биле планын март 10-да — хуусаазындан үш неделя бурунгаар, шойнуу — март 12-де, прокаттын — март 20-де күсеткен. Сөөлгү сан-хөө чылында заводтун бүдүрүлгө планынын күс-селдеинин нияти көргүзүп 106 хуу болган. Завод чуртта пайдан ажалып он-он муң тонна продукцияны берген.

Эрткен чылда Бхилайнын бляминг дайнык бир миллион тонна продакын буудуруп үндүргөн Индиянын паралаганы дыннаган.

Алжирде национализация

АЛЖИР. (СЭТА). Француз Аяра Боржонун улуг чер эзелдин национализациястар дугайында шийтириши Алжирини чаза хулап алган. Боржонун ат-сүраа алжир кижжи бүдүрүлгө билигин Боржо чурттуң илэ-бүрү районнарына 1800 гектар черин эжелеп турган болгаш кызыл арага кызыл бүдүрүлгелерди турган. Ол эжелеп турган черлеринге цитрус болгаш чимес культураларын хейну тарып турган. Боржо бодунун капиталын цемент заводтарына болгаш өскө-даа бүдүрүлгелерге база салып киярген.

Чоокта чаа Боржонун эжелеп турган черлеринге көдө ажал-агыл ажалчынарынын митингилери болгаш хурадалары болуп эрткен, эргелеп башкалар комитеттерини ол митингилерге, хурадаларга сонуп алганнар. Боржонун эзелеп турган черлерин национализациястаны — Алжирге кончуг чугула болушкун болур.

Чурттаарынын үнези аартап турар

БАРЫН БЕРЛИН. (СЭТА). Албанын статистик сан-мездөлери-биле алырга, Барын Берлинде амдырап-чурттаарынын эң-не чик дөң үнези 1 чыл дургузунда 4,9 хуу аартаан. Аш-чеге өрткерттерини соксаал чоокта өзүп турарынын түннелинде Барын Берлиндин чурттаачыларын чеге үнер чарыдалдары ол-ла үнең дургузунда 9,1 хуу көвүдөөн. Барын Берлиндин чоңунун амдырап-чурттаарынын үнези 1950 чылдан эгелөөш нияты-биле 32,9 хуу аартаанын паралада демдегелеп турар.

Япон профэвилелдеринин дайынчы кыйгыры

ТОКИО. (СЭТА). Япон профэвилелдеринин Топ комитетинин Май биринчи хуун эрттирер талазы-биле коллективтик кижигинери япон ажалчы чоннарга кыйгырынын үндүргөн. Ол кыйгырыда чугаалан турары болза: «Ядролук шенделдерге уадраланышкынын шимчээшкенин калбартыр», «Атомдук болгаш водородтук бомбаларын хорутууну шийтирлери негээр», «Япониянын чепсектик күштерини ойталаарын, делегейини маргыдаладып айтырылганын чепсектик аргазы-биле шийтирлери ойталаарын чарлаан япон конституциянын өскерттир дээр реакциянын оралдажышкынарына ууур демисе чеге бүтү күштерин салыр». Бо комитеттин составында профэвилелдеринин кол чөвүдөли, профэвилелдеринин бүтү-япон чөвүдөли, нейтралдык

Чон тиилээр

ГАВАНА. СЭТА-нын корреспондентин Н. Чигиринин дамчытып турары болза:

Социалисттик революциянын чангысай партиянын Матанас жомуда кижигинери, революстуг болгаш хей-ниити организацияларынын төлөөлекчилери, ажалчынар, тараачынар, өрендикчилер, анаа массалык митингиге чедип келген Кубанын революстуг чазанын премьер-министри Фидель Кастро чурктик ханызындан утууп алганнар.

Можунун наймысалы — Матанас хооранын аң улуг спорт шөлдүгө он-он муң ажалчы чоннар чыгылып келген. Революстуг чаалап алышкынары камгалаары чангыс-сыныш чок тура-соруун, партияга болгаш революстуг чазакка кылгаар чок бүтүрелин балдыкар дөш, олар анаа чедип келгенер.

Кубада социалисттик тургузушкунун чедишкенин дугайында шийтирлери чорукту делегейин өскө улустарында, хамыктын мурунда Латин Американын чурттарынын улустарында чакыра дөш, Кубаны нүгүлдөп, мегелээр сорулганы империалисттик пропаганда салып турар. Кубада «улустан үймөөнери» болуп турар дээр ажалчы ойдук чок, меге-хоозун чучуруушкуну америк пропаганда сөөлгү үде непердери турар. Ол нүгүл-мегени кылырынга империалистер Матанас можуну ажалгап турганнар.

Дайынны агентуразы ол можуге элөөн каш контрреволюстуг дөрбөчү бөдүктери чорудуп турган, олар сөөлгү айларда боттарынын кем-буруду ажал-чорудулганын идекпей-житкен. Бөдүүн кубалары коргуларын, революцияны камгалаарында ойталаары чөк оларга албадарын хей-ле оралдаштышкан, дөрбөчилер боттарынын койайларынын айтышкыны-биле ажалчы чоннары өлүрерини тактиказын ажалгаар деп шийтирлери алганнар. Олар чүдөк-бужар өлүрүчү чоруктары, үрөд-шөшкенини кылгаалаан. Дөрбөчилерин ол үдөгелерин империалисттик пропаганда «улустан үймөөнери» кылдыр көргүзөрүн оралдажып турганы ол.

Куба улустун дайыннарын ойдук чок нүгүл-мегени Матанас можунун чурттаачылары шийтирлери биле ойтур шапкан. Олар можунун наймысалы чыгылып келген, боттарынын бүтү күштерин чаа социалисттик Кубанын тургузушкунунга, улусту революциянын чаалап алышкынары камгалаар дөш бээрине белединин дугайын чангыс эң-сеткил-биле медегалээр.

Митингини кижикчилеринге Фидель Кастро чүе чугаалаан. Матанас можуну контрреволюстуг ажал-чорудулганын баазы болдуур дөш Кубанын дайыннарын кара-сагыштыг бодалын ол сойгалап илерет-

кен. Революстуг чазак эргежок чугула бүтү күштерини мобилизаастааш, можуга хөдөлип турган бүтү кол-код дөрбөчү бөдүктери үжөн хонуктун дургузунда узуткал чок кылган деп, премьер-министр дыннаган. Чоокту үде можуну контрреволюстуг дөрбөчилерден бүртү-биле арылгаан турар.

Социалисттик революциянын хөг-жүдезинин чорудулганында чайлаш чок таваржыр апар алдагалдарын, четистерин болгаш бергелерин дугайын Фидель Кастро база чугаалаан. Эрги өзү-чурму дедир эгилеринге ынанмыштаан, шаадыгы дар-лактар ажалчы революцияга ууур үрөдгөчү ажал-чорудулганы чорудуп турар деп, ол айткан. Ангы дайынны үдөгелди турар дээрин ойдук болбас ужуруг деп, Кастро оналлап демдегалөөн. Ангы дайынны-га ууур демисе чангыс-да хун тилен ап шыдавас дээрин чон билер ужуруг. Контрреволюциянын туулунга чедир ууттаар дөш, чон ууур күженишкенини салыр ужуруг.

Матанас можунун ажалчы чоннары социалисттик революциянын тууну улам-на бедик көдүр дээрине ханы бүзүрелин Фидель Кастро илереткен. Премьер-министрин ол сөстери митингини кижикчилери үргүлүдөлдүг адыш часкашкыны-биле уткаан.

Кубанын чонунун тиилелге шийтирлини

Франциянын дажгылары демиселин соксатпаан

Май 1-ге холбаштыр япон ажалчы чоннарда

АЛЖИРДЕ ДЕПШИЛГЕЛИГ ХЕМЧЕГЛЕР

Ажал соксадышкыны үргүлчү левышаан

ПАРИЖ. СЭТА-нын корреспондентин Ю. Лопатинин дамчытып турары болза:

«Дагыларын ажал соксадышкыны үргүлчүлөп турар» деп өстер-биле француз радио станциялары «сөөлгү мездөөлөр» дамчыдылганын эгелеп турар, ол-ла өстер солдуннарын бирги ариннарында бижаттынып турар. Шахтерларын нияти национал ажал соксадышкыны апрельде үргүлчүлөп турар.

Ажалчынарын дүрүм өзүзгээр негелдерин чазактын хандыры бээр күзел чок болганын уламчын-дан көдүрүп үнөш, ай дургузунда үргүлчүлөп келген аар, кадыг-дошкун демиселин чорудулганы ажал соксатканынын күзел-соруун сый шаа пшдаван болгаш өчс соруулганы оларын бүзүрелин чидирбеген болгаш оларын хурааларында сан-дараашкы болган. Чугаалажышкынары чорудуларында ойталаышаан, эрге-чакыргалар ажал соксадышкынын уамдыктырарын оралдажып турар. Материал талазы-биле бергелер, аш шахтерларын чөпсээржеринче албадалар боор деп олар идеген турарлар. Иныг болза-даа ажал соксаткан кижилер боттарынын чангыс эпти болгаш тиилелге чедип алырынга бижыг шийтирлиг чоругу-биле чазактын кажарлаашкыныга ууур туруп турар.

Чурттуң кол-кол профэвилел каттыжышкынары: Күш-ажалдык бүгү-ниити конфедерациязы, шажынчы ажалчы чоннарын француз конфедерациязы болгаш «Форс үрери» бактап турары дагыларын федерациялары мурнуку хөвөр чангыс аай болуп алгаш демисе шийтирлери дөшкүн турар.

Шахтерларын федерациянын парлап үндүргени Күш-ажалдык бүгү-ниити федерациянын меделелинде чугаалап турары болза: «Шахтерлар чазак-биле маргылааны дүргөн таарыштыр шийтирлери күлөп турар. Иныг болза-даа ажалчы үнер деп дужалга чакыртпас. Олар сырын каттышкан, боттарынын күштеринге болгаш ажалчы чоннарын эң-сеткил каттыштырылганын бүзүрелди, шынгыч чугаалажышкынарын чедип ап шыдарынга чуртталга бажынарын тууун улуг блоктар-биле калбартырынга база болур бажыг тууг комбинандан Афганистаннын наймысалы — Набулга туур деп турар. Ол буудурулгени Совет Эвилелинни дуазы-биле турар. Кабулда бажыг туууну комбинандын бажынын дөңсөң бажыгы дашты Афганистаннын премьер-министри салган.

ЧУРУГА: комбинаттын мол бажынын тууг шөлүндө. СЭТА-нын фотохрониказы.

Непалда чаа чазак

ПАРИЖ. (СЭТА). Непалда чаа чазак тургускан деп, Франс Пресс агенттөөдин корреспондентин Касман-дудан дыннадып турар. Махендра хаан премьер-министрге доктор Тулси Гирини томуйлаан. Мурунда премьер-министр турган доктор К. Сингхтин баштап турары күрүнө чөвүдөлинин 14 кижигинерин хаан база-ла томуйлаан.

олар бүзүрөп турар болгаш ол чугаалажышкынарга кижиримге белең». Шахтерларын «Форс үрери» деп федерациязы «элеттик чорукту болгаш чурму мурункуу ышкаш камгалаышаан, боттарынын негелдерин хандыраы дөш ажал соксадышкынын үргүлчүлөп» деп дагытын үлөтүрүп бүтү ажалчы чоннарын кыйгырган.

Чазак шимчээшкенин комкадыр болгаш оң күжүн карыксырадырынче кордап турары ол ажал соксадышкынын бир ай болган сөөлгү-де улам тодарай болуп турар деп, шажынчы ажалчы чоннарын француз конфедерациянын шахтерларын федерациязы болуучу меделелинде демдегален. Иныг болза-даа «шахтерлар дорамчылаашкына алыс-бас болгаш бүтү мурну даш бассейнеринге ажал соксадышкынын мур-дундагы ышкаш база-ла сырын каттыжышкыны-биле үргүлчүлөп».

Шахтерлар аткаарлаашкына боттарынын шийтирлинин херек кырынга көргүзүп турар. Франциянын бүтү хөмүр даш шахталары мурнуку хөвөр ажалдашкыны турар. Чазактын кажарлаашкыны кандыг-даа түннел чок болган. Ажал соксатканынын идекпей өзүп турар. Эрткен айнын бүтү дургузундагы ышкаш, ам база-ла шахтерлар шахталарын эжиртерине дежурныйлап турар. Моон мурунда беш кижжи дежурныйлап турган болза, ам ында бешен кижжи, он кижжи турган болза, ам чүс кижжи дежурныйлап турар... Оларын аразында хөвөржөнер кончуг хей.

Француз ажалчы чоннар боттарынын шахтер өштеринин демиселин улам күштүг дөшкүн турар. Бүтү чуртта бүдүрүлгелерде болгаш албан черлеринде дагылар-биле эң-сеткил каттыштырылганын фондузунга акла-хөргендерин чымдылгып турар. Ажалчынар, албан-жаакчылар, поллитант болгаш хей-

ниити ажалдакчылары боттарынын хунде алыр ажал төлөринин ажал соксатканына берип турар. Чоокта чаа Парижге «улустан дуулашкынын ниятилин» бажынын чангына хооранын дыка хей чурттаачылары шахтерларын сонгу таладан келген урууларын утуур болгаш бажынарыны чалап кездирери-биле чыгылып келген. Ажалчынарын эң-сеткил каттыштырылганын ачында ажал соксаткан шахтерларын 1200 уруулары каянкуду Парижге эрттирер аргалык болган. Ийчаарга ол урууларын өг-бүдөлери ажал соксадышкыны-биле холбаштыр материалды берге байдаларын ол үде чик чурттап эрттирер апар...

Француз ажалчынын апынын өскө отрядтары демиселин база соксатканын турар. Апрель 1-ден эгелөөш 43 автобус шугунарында ажал соксадышкыны чоруп турар.

Чуртталга бажынарын тууун улуг блоктар-биле калбартырынга база болур бажыг тууг комбинандан Афганистаннын наймысалы — Набулга туур деп турар. Ол буудурулгени Совет Эвилелинни дуазы-биле турар. Кабулда бажыг туууну комбинандын бажынын дөңсөң бажыгы дашты Афганистаннын премьер-министри салган.

ЛЕЙКОПЛАСТЫРЬ

Кестинген балыгыларын, кеште шийбактарын, совогалтарын, өрттенгендин улуг өвөс балыгыларын экиртер эмөөрине херектээр бөдүүн, ажалчы болгаш эпти, аары өскүдүктүлери ууур эңи лейкопластырын аптекарларда салып турар.

Пластыр дээрге чыпчычак Нейта-дыр, ол кеште дүргөн чыпчынар, белек хоорулап дүшөс. Лентиле балгынын иринең хуулары болдурбас антисептик холуусаалыг тамонну (хөвөн азы мар-ла) салган. Ук холуусаалыг составыда микробтарга ууур күжү улуз синтомицин болгаш фурацилин кирип турар.

Пластырын массалык-биле саздылап таралдырынын мурунда оң ажалчыны дыка хей өртөн-шиччеле болгаш эмелге черлерине ылавылап хынап көргөн. Илангы траматологиянын болгаш ортопедиянын Топ институтунга, С. Н. Боткин агтыг эмелге черинге хынаан. Аары өскүдүктүлери ууур лейкопластыр — антисептик (балыгыларын иринең хуулары болдурбас) эки херектээр-дыр деп ачилер чангыс ай түннели кылган.

Иныг пластырын балыгланган черин кырынга дүргөн салып-тар. Оң дөштиг күжүндө балык шөлүг хуулаб, дүргөн халып, экирер.

Шарышкынын ол чаз херексели өг-бүдөгө-даа, ажал үзлн-де-да болу бээр үрүмкө кемдээшкенирге ууур дүргөн ажаллаарына тергип эптиг.

РЕСПУБЛИКАНЫН САНИТАР-ЧЫРЫДЫШКЫН БАЖЫНЫ. Республиканын санитар-чырыдышкын бажыны.

ЧЕПСЕГЛЕНИШКИНИ ДУЖУРЕРИ ЧЕДИП АЛЫР

ПАРИЖ. (СЭТА). Тайбын дөш 3,5 муң ажалчы француз демиселчилер чепсегленишкенин дужурери болгаш атомнуг өнерини чүгө тайбын сорулгаларга ажалчыларын негээр-биле Шинон хоорайга (Эндр биле Лаура департамент) чоокта чаа чымылган. Митингиге тайбын талаакчыларын шимчээшкенин төлөөлекчилери Лабейри биле Ластр олар чүе чугаалааш, улустар боттарынын идекпей хөдөлүшкенин биле чепсегленишкенин дужуреринин айтырын шийтирлери чазактардан чедип ап шыдар деп демдегалээр.

Сирияда комендант шагын тургускан

НЬО-ЙОРК. (СЭТА). Апрель 1-ден эгелөөш Сириянын бүтү демиселеринге комендант шагын тургусканын Дамасктын радиосу дыннаган.

Комендант шагын тургусканын чылдаганын Сириянын иштики херектер министрлик дужаалында айтпаан тураажок, Египет-биле Сириянын каттыжары дөш туржуп турар Насердин талаакчылары-биле Баас деп националист партиянын талаакчыларынын аразында куудум-чуга үскүдөшкенин чуртта болганын чамдык дынадылгаларда чугаалап турарын Юнайтед Пресс Интернейшл агенттөө дамчыткан.

Аргентинада шериглерни тура халышкыны

НЬО-ЙОРК. (СЭТА). Аргентинада бөдүк шериглер тура халышкыны үндүргөн. «Чуртка коммунистерге чок чазактын тургустунарын болдурбас» болгаш мурунда президент турган Пероннун талаакчыларынын бо чылдын июнда болур сонгудаларга кириштирбес сорулганы салып турар бис деп, парлап үндүргөн дынадында олар бадыткап турар.

КРАСНОДАР КРАИ. Далайнык мырыңи эриинде туткан «Сочи» деп санаторийниң чаа бажыны чоокта чаа ажалгаала килген.

ЧУРУКА: «Сочи» деп санаторийниң чаа бажынын чангында дыштанып турарлар.

СЭТА-нын фотохрониказы.

ЭРЕС ОЛДАР

Чөөн-Хемчин районунуң Баян-Тала сес чыл шиолазынын өрендикчилери Миша биле Коля шала орайтай бергенде клубче шиглей чоруп органнар. Инвалид К. Улуг-Нарантын бажынын чоогу-биле эртип чыткан, хат аайы-биле өртөңгит чытты эскерип кааннар. Олдар маңашышаан баргаш, ол бажынын соңгызын бажылаптар, оң иштин ыш долган, чүү-даа көзүлбөс болган. Ыш аразында бичи урууларын ыгылган ыды соңга өттү дынналып келген. Урууларын иези Чадаана эмилгезинче чөктай берген, адазы кожазы бажынарыне барган турган.

Миша маң-биле баргаш эжини тырттага азынтанмас болган. Канчалаа тургаш болза чаш кинилерин ыш аразында уштуп алыр дээш Коля соңга, а Миша эмикке турупкан, амыдарын оралдажып эгелээр. Коля соңгынын шилин буза шалкаш, рамаңы адыра идиңип, ол аразында Миша бажы эртенге ыш аразына кире халааш, ийи бичи урууну бажында үндүрүп келгенер. Урууларын шала элээди шагмон үн-биле: дунмавс база бар дей каапкан. Бажында бичи уруу артып налганын билки маш, Миша караңгы ыш аразына үңгөп кирипкен. Ур болбаанда ол бичи Катаны куспапкан үнүп келген.

Өрендикчи ийи ол өрттүң айымылга таварышкан чаш урууларын камгалап алгаш, даразында өрттү өжүрүп эгелээр. Чоогунда суг чок. Кожазы бажынарыне маңаар дээрге, өрт улам өскүп бар чораан. Бажың иштин эң-херекселинде гөчөп өскөзөн өрт шала дамчаш дам бар чыткан. Эрттүң кырычче хар чымып тон-биле хал тургаш, ол өрттү чеп алыспай өжүрүп кааннар. Чаш кинилерин амы-тынын өп, бажың иштин эң-херекселерин өрттен налгалап алыр дээш олар боттарынын иеткен хавиниң өртөнүп турганын безин эскербей турганнар. Бичи чаштарын адазы, нези болгаш өскө-даа кинилер эрес оолдарга өөрүп четтиргенин илереткенер.

В. ЗДЕР-ООЛ.

Хол бөмбүүнүң маргылдаазы

Чоокта чаа Кызылда Күрүнениң педагогика институтунуң күш-културта залына институттук курстарынын аразында бирги чер дөш хол бөмбүүнүң маргылдаазы болган. Анаа оолдарын 11, урууларын 8 командазы киришкен.

Түннел ужуу бажышкына кижир эргени чедип алырга команда бүдүзү ийи элечте ойнаар ужуруг. Ийчаангаш демисел чидилген. Бичи чыгы ужуражышкынарында-на институттук эртен чыгы чемпионду литература факультетинин 2-ги курууунуң командазы көскү чедишкенин биле болу берген. Ол команда литфактын V, IV болган 1-ги курстарынын шырак командаларын чик уткан.

В. САТ.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУН байдалы

Бөгүн республикага шокар булуттарды хун болур. Хар чагбас. Хат ей-тавында. Агаарнын температуразы: барын талакы районнарга — 3—8, оон өскөзүнгө — 8—13, а Кызылда — 8—10 градус соок.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Кинотеатрларга

АПРЕЛЬ 4-ТЕ.

«НАРЫПАЛ»: «Волочев хунери» 9.40, 11.40, «Ат көжү-биле» 1.40, 3.20, 5, 6.40, 8.20, «Дошкун крайнын колпалары-биле», «Ат көжү-биле» 10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Бис мында чурттап турар бис» 11.15, 1.15, 3.15, «Ийи дээр Н» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: Мультипликациялар 10, «Ийстеринин үүлгедилери» 2.30, «Ынакшыл болгаш нарак чаштары» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: Мультипликациялар 11.15, «Телгичинин уруу» 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

Бичи-Хем районунуң «Тилелер» колхозунда чурттап турар Алексей Иванович Матюковтан чарлы дугайында колхозна Петрунук Тадык районунуң херекти көдүрүп турар. Ук херекти «Межеги» совхозунуң Алаак суу-Бичи-Хем районунуң улус судуга көөр.